

Aan : College van Gedeputeerde Staten Drenthe
Leden van Provinciale Staten Drenthe

www.wijsmetwolven.nl
info@wijsmetwolven.nl

Datum: 2 februari 2024

Postadres:
Hoofdstraat 35
9414 AB Hooghalen

Geacht college van Gedeputeerde Staten, geachte leden van Provinciale Staten,

Stichting Wij(s) met Wolven uit de gemeente Westerveld wil u namens vele bezorgde burgers en dierhouders rondom het Drents-Friese Wold dringend verzoeken de uitvoering en handhaving van het IPO 2019 "Interprovinciaal Wolvenplan" en het IPO 2023 "Addendum Interprovinciaal Wolvenplan" daadwerkelijk toe te passen op de volgende situaties die benoemd worden in de matrix van het Interprovinciaal Wolvenplan en het Addendum en waar een duidelijke maatregelen beschreven worden.

	Gedrag	Maatregelen
1	Wolf wordt gezien op minder dan 30 meter van bewoonde huizen	Oorzaak opsporen en wegnemen, honden afschermen van mogelijke contacten met wolf. • Publiek voorlichten. • Als geen resultaat: wolf verjagen (actieve afschrikking) met als doel de wolf "bang" voor mensen te maken.
2	Wolf tolereert (passief) bij herhaling dat mensen hem/haar naderen tot minder dan 30 meter	Analyseren situatie door deskundigen(- team), met als doel ingrepen te kunnen afwegen. • Negatieve conditionering/ afschrikking zo vroeg mogelijk, met als doel wolf "bang" te maken voor mensen. • Toestemmingsbesluit nodig. Mogelijk traject van ontheffingsverlening. • Situatie monitoren
3	Wolf doodt herhaaldelijk goed beschermd vee en vindt steeds manieren om preventieve maatregelen te overwinnen	Preventieve maatregelen zo mogelijk verbeteren, proberen de wolf negatief te conditioneren, indien geen resultaat de betrokken wolf doden afhankelijk van populatiestatus

Bovenstaande situaties zijn sinds geruime tijd de werkelijkheid in het gebied rondom het Drents Friese Wold. Sterker nog, het gaat daarbij niet om één enkele wolf, zoals benoemd in het Interprovinciaal Wolvenplan en het Addendum, maar om een aantal wolven tot en met het aantal van 8 wolven dat waargenomen werd op het erf van een omwonende.

Als vertegenwoordiger van bewoners van de provincies rondom het Drents Friese Wold zijn wij zeer bezorgd over deze ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen zorgen voor onrust, stress en angst onder vele dierhouders, inwoners en toeristen.

Steeds vaker vinden aanvallen door wolven plaats achter goedgekeurde wolvenrasters. De afgelopen tijd zijn er 8 aanvallen geweest in goedgekeurde wolfwerende rasters in de omgeving van het Drents Fries Wold. We kunnen inmiddels spreken van een wolvencrisis omdat de realiteit het wolvenplan aan het inhalen is.

Wanneer aanvallen op landbouwhuisdieren herhaaldelijk door dezelfde wolf of wolven gebeuren is er sprake van een probleemwolf of zelfs probleemroedel waartegen volgens de wetgeving maatregelen genomen kunnen worden om verdere herhaling te voorkomen. BIJ12, die de aanvallen registreert en afhandelt heeft een verwerkingsachterstand van een half jaar. Hierdoor kunnen probleemwolven onnodig slachtoffers blijven maken. In de bijlage vindt u een wetenschappelijk onderbouwd schrijven van diergedragstherapeut Debbie Rijnders, die op basis van haar expertise verwoordt dat wolven die geleerd hebben wolfwerende rasters te overwinnen, dit zullen blijven doen.

Stichting Wij(s) met wolven vindt zowel de aanvallen achter goedgekeurde rasters als de trage afhandeling van de schades onacceptabel. Het is van cruciaal belang dat de veiligheid en de bescherming van inwoners en dierhouders worden gewaarborgd. Daarom roepen wij u als verantwoordelijke provinciale overheid op de opvolging van richtlijnen en definities van probleemwolven en probleemsituaties op zeer korte termijn uit te voeren.

Voorts ontvangen wij van de leden van Provinciale Staten /Gedeputeerden graag een antwoord op de volgende vragen:

1. Is de provincie het met ons eens dat de huidige urgente ontwikkelingen omtrent de vele wolvenaantallen om een noodzakelijke DNA-spoedprocedure vragen zodat dat na vaststelling van de uitslag wolf snel en adequaat ingegrepen kan worden?
2. Is de provincie op de hoogte van de vele (zicht) meldingen waarbij geen sprake meer is van 1 wolf maar van meerdere wolven tegelijk? Bijvoorbeeld filmpjes waarbij een roedel 8 wolven 's nachts over een erf loopt?
3. Is de provincie het met ons eens dat gezien de huidige ontwikkelingen een wolvencrisis is ontstaan die passende maatregelen rechtvaardigt zoals het daadwerkelijk uitnemen van probleemwolven?
4. Worden de meldingen van de vele wolvenaantallen bij dierhouders en incidenten met achtervolgingen ook geregistreerd en geclassificeerd en wordt hier ook opvolging aan gegeven zoals aangegeven in het Wolvenplan?
5. In hoeverre is er sprake van transparante communicatie met betrekking tot incidenten met wolven, inclusief maatregelen die worden getroffen om herhaling te voorkomen?
6. Bent u bereid op korte termijn strikte handhaving van de bepalingen zoals geschetst in het Addendum van het IPO 2023 en het IPO 2019 om verdere conflicten tussen wolven en landbouw- en huisdieren en dierhouders te minimaliseren daadwerkelijk uit te voeren?

Wij ontvangen van u graag een reactie binnen twee weken na dagtekening van deze brief en gaan graag op korte termijn met u om tafel om e.e.a. te bespreken. Indien daaruit blijkt dat u niet voornemens bent de bepalingen uit voorgenoemde documenten op korte termijn ten

uitvoer te brengen, zien wij ons genoodzaakt om met bijstand van advocatenkantoor DeHaan uit Groningen de nodige rechtsmaatregelen te treffen. Wij vertrouwen er echter op dat het zo ver niet hoeft te komen en zien uw reactie dan ook met belangstelling tegemoet!

Met vriendelijke groet ,

namens het bestuur van de Stichting Wij(s) met Wolven

Voorzitter: Wim Hennink
Secretaris : Hilje de Geus

IBAN: NL 56 RBRB 8841 7217 82
ten gunste van:
Stichting Wij(s) met wolven
BIC: RBRB NL 21

KVK: 90639928

Het leervermogen van wolven kan (mede) aanleiding zijn voor gevaarlijke situaties

Op verzoek van de Stichting: Wijs met wolven volgt hier een korte toelichting over hoe wolven leren en de gevolgen van dit leren als het gaat om het overwinnen' van wolfwerend raster dat aan de eisen van Bij12 voldoet.

In principe is voor wolven het in aanraking komen met stroom een aversieve ervaring. Er wordt verwacht dat deze aversieve ervaring de wolven ervan weerhoudt door het raster te gaan. Maar hierbij is niet alleen de heftigheid van de pijnprikkel bepalend. De motivatie wordt ook beïnvloed door leerervaringen, waarbij eerder succes, voorspelbaarheid en controleerbaarheid een grote rol spelen. Daarnaast wordt de motivatie mede gestuurd door emotionele systemen en de aanwezigheid van soortgenoten. Al deze factoren maken dat het een logische ontwikkeling kan zijn dat wolven een wolfwerend raster toch steeds vaker gaan 'overwinnen'.

Wanneer een wolf na een langere periode van succesvol vee jagen geconfronteerd wordt met bijvoorbeeld een hogere en/of meer stroom genererende afrastering, hoeft deze poging om de dieren te stoppen niet te leiden tot afhaken van de jacht om vee te vangen. De wolven zijn inmiddels gewend dat ze onder of boven de afrastering langs kunnen. Als dat bij een nieuwe afrastering in dezelfde context onmogelijk lijkt is de kans groot dat de dieren meer moeite gaan doen om hun doel te bereiken (dit heet in de leertheorie de uitdovingsweerstand). De wolfwerende afrastering zal dan ondanks juiste plaatsing én voldoende stroom in veel gevallen de wolf niet meer tegenhouden. Onderzoek in Slovenië heeft al aangetoond dat wolven op plekken waar ze eerder succesvol hebben kunnen jagen niet of nauwelijks te stoppen zijn met wolfwerend raster waar goed stroom op staat.*

Schape jagen is onderdeel van prooigedrag, welke zelfbelonend is en in de hersenen het emotioneel systeem van het Seeking Systeem triggert (zie Neurowetenschapper Panksepp). Er komen tijdens het uitoefenen van dit gedrag hormonen vrij die een 'goed' gevoel geven. Als een wolf kan zien/ruiken/horen dat er aan de andere kant van het wolfwerend raster schape lopen, dan verhoogt dat alleen al de motivatie om er bij te komen. Zeker als wolven al ervaring hebben met schape jagen/eten. Ook soortgenoten spelen een rol in verhogen van de motivatie. In roedelverband kan door gedragsynchronisatie de opwindning toenemen en kunnen wat schuchtere dieren toch het raster overwinnen omdat ze het soortgenoten hebben zien doen; dit heet sociaal leren.

Is de wolf eerder met stroom in aanraking geweest dan zal er sprake zijn van angst. Wetenschapper Panksepp heeft aangetoond dat angst een verminderde pijnsensatie geeft. Als een wolf dan eenmaal geleerd heeft dat hij er onder, dwarsdoor of overheen kan zal hij ondanks flinke stroom toch een poging gaan wagen om er door te komen. Lukt dat en kan hij na de pijn alsnog genieten van jagen/eten dan is de kans groot dat het gedrag zich herhaalt.

Leertechnisch gezien is iedere keer dat het lukt om door de omheining heen te breken en daarna schape te jagen/eten de bekrachtiger die het gedrag in stand houdt. Uiteraard zijn er ook situaties/rasters waarbij het niet lukt om er doorheen te komen. Dit leidt zelden tot demotivatie, want het lukt ergens anders wel. Uit diverse onderzoeken weten we dat een beloningsschema waarbij een dier wisselend succes heeft, garant staat om het gedrag voort te zetten en vol te houden, ook al lukt het soms niet. De aanhouder wint. In de leertheorie wordt dat een variabel bekrachtigingsschema genoemd.

Uit eigen observatie weet ik dat werkhonden die voor politiewerk getraind worden en hoog in hun motivatie zitten in bepaald gedrag niet of nauwelijks te stoppen zijn, zelfs niet als de geleiders met stroombanden, varkensprikkers en andere middelen een poging doen. Zodra de honden weten welk

voordeel het gedrag gaat opleveren is hun motivatie zo hoog dat ze soms al gillend van de pijn toch 'doorzetten'. Juist dit doorzetten ondanks de pijn leert de dieren dat de onaangename ervaring te verdragen is. Vaak zie je dat ze daarna door bijvoorbeeld snelheid te maken de pijnervaring kunnen verkorten en eerder hun doel bereiken. De dieren zitten dan in een voor hen voorspelbare en controleerbare situatie; dit is bij verschillende diersoorten aangetoond en vergelijkbaar met de situatie bij wolven. De verminderde pijnsensatie en weten hoe je er snel door kunt komen verhogen de kans op het nemen van wolfwerende rasters.

© Debbie Rijnders - Directeur Tinley Academie

Sociotherapeut

Gedragstherapeut voor dieren, diertrainer, docent leerprincipes

- Bronnen:

Applied Animal behavior Science 144(2013)

Farm characteristics in Slovene wolf habitat related to attacks on sheep

Diederik van Lierea^{a,*}, Cathy Dwyer^b, Dušanka Jordanc, Andrea Premik-Banič^{cd},

Aleš Valenčič^{ce}, Drago Kompanc, Nataša Siardc

Affective Neuroscience

The foundations of Human and Animal emotions -Jaap Panksepp

Oxford University Press 2005